

ای آر سی پی چگونه انجام می‌شود؟

پزشکانی که به صورت تخصصی در مورد نحوه کار با ERCP آموزش دیده اند، آن را در بیمارستان یا مراکز سرپایی انجام می‌دهند. در ابتدا، آرام بخش را به روش داخل وریدی (IV) به بازو تزریق می‌کنند. آرام بخش به شما کمک می‌کند تا در طول پروسه آرام و راحت باشید.

به پهلوی چپ می‌خوابید و پزشک آندوسکوپ را با دقت به مری، معده و دوازدهه وارد می‌کند. آندوسکوپ با پر کردن هوا در معده و دوازدهه، باعث راحت تر شدن تصویربرداری می‌شود و دوربین کوچک متصل به آن، تصاویر را به مانیتور پزشک ارسال می‌کند. اگر بخواهیم به طور دقیق بگوییم که آزمایش ERCP چگونه انجام می‌شود، می‌توانیم مراحل زیر را عنوان کنیم:

- منفذی را که مجاری صفراوی و لوزالمعده در آن به دوازدهه تخلیه می‌شود، پیدا می‌کند.
- یک لوله نازک و انعطاف پذیر به نام کاتتر را وارد لوله آندوسکوپ می‌کند و از طریق آن، کاتتر را به داخل مجاری مورد نظر می‌رساند. آندوسکوپ یک لوله بلند و انعطاف پذیر است که یک چراغ و دوربین بسیار کوچک در انتهای خود دارد.
- از طریق کاتتر رنگ مخصوصی به نام رنگ کنتراست که به آن ماده حاجب نیز می‌گویند، به مجاری صفراوی و مجرای پانکراس تزریق می‌کند. این رنگ باعث برجسته شدن اندام های مورد نظر در زیر اشعه ایکس می‌شود.
- از نوعی تصویربرداری با اشعه ایکس به نام فلوروسکوپ برای بررسی مجاری و جستجوی مناطق باریک یا مسدود شده استفاده می‌کند.

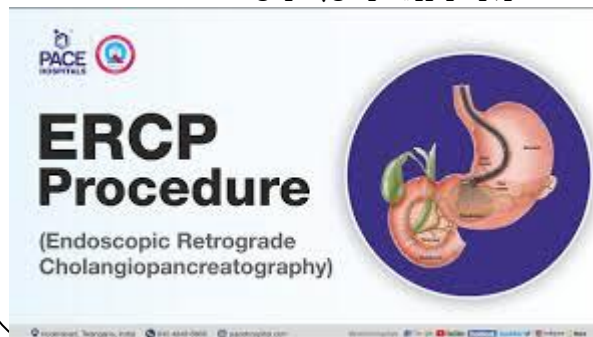
ERCP مخفف کلمه ی کلانژیو پانکراتوگرافی آندوسکوپی رتروگرا (Endoscopic Retrograde Cholangio Pancreatography) است. این وسیله ترکیبی از آندوسکوپی و رادیولوژی است که نه تنها در درمان ؛ بلکه در تشخیص بسیاری از بیماری های پانکراس ، مجاری صفراوی ، کیسه صفرا و کبد از آن استفاده می‌شود.

ای آر سی پی برای تشخیص چه بیماری‌هایی انجام می‌شود؟

اگر شما هم احساس دل درد یا زردی پوست و چشم (یرقان) دارید ، ممکن است پزشک برای تشخیص علت آن از روش ای آر سی پی استفاده کند . پزشک همچنین برای به دست آوردن اطلاعات بیشتر درباره پانکراتیت و یا سرطان کبد، پانکراس یا مجاری صفراوی می‌تواند از ERCP کمک بگیرد. به طور کلی ، پزشکان از ای آر سی پی برای تشخیص و درمان مشکلات صفراوی و مجرای پانکراس استفاده می‌کنند.

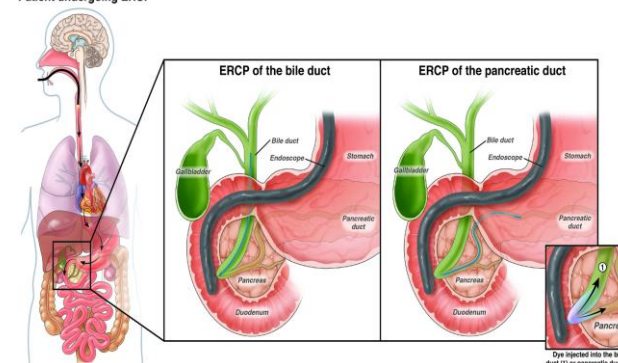
پزشک زمانی ای آر سی پی مجاری صفراوی یا پانکراس را انجام می‌دهد که این بخش‌ها به دلایل زیر تنگ یا مسدود شده باشند:

- سنگ صفراوی که در کیسه صفرا تشکیل می‌شود و در مجرای صفراوی گیر می‌کند
- عفونت
- پانکراتیت حاد (التهاب حاد پانکراس)
- پانکراتیت مزمن
- آسیب یا عوارض جراحی قبلی در مجاری صفراوی یا پانکراس
- کیست کاذب پانکراس
- وجود تومور یا سرطان مجاری صفراوی
- وجود تومور یا سرطان پانکراس

Endoscopic retrograde cholangiopancreatography ERCP

Patient undergoing ERCP

تهیه و تنظیم:

گروه آموزش به بیمار و ارتقای سلامت بیمارستان مهراد

تاریخ بازنگری : اردیبهشت ۱۴۰۵

کاربردهای درمانی ERCP

همانطور که بالاتر گفتیم، ای آر سی پی نه تنها برای آزمایش و تشخیص، بلکه برای درمان نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد. اما چگونه؟

ممکن است پزشک با اهداف زیر، ابزارهای کوچکی را با استفاده از آندوسکوپ وارد بدن کند.

- باز کردن مجاری مسدود یا تنگ شده
- شکستن یا از بین بردن سنگ صفرا
- انجام بیوپسی یا برداشتن تومورهای مجاری
- استنت گذاری؛ استنت لوله کوچکی است که پزشک در مجاری تنگ بدن قرار می‌دهد تا آن‌ها را باز نگه دارد. پزشک همچنین ممکن است استنت‌های موقتی را برای جلوگیری از نشت صفرا بعد از جراحی کیسه صفرا تعبیه کند.

تمامی این مراحل بین یک الی دو ساعت به طول می‌انجامد.

چگونه برای ERCP آماده شویم؟

تا ۸ ساعت قبل از ERCP غذا نخورید، مایعات ننوشید و سیگار و قلیان نکشید تا داخل دستگاه گوارش به وضوح قابل مشاهده باشد.

قبل از آنکه ای آر سی پی روی شما انجام شود، می‌توانید تمامی سؤالات خود را از پزشک یا پرستار بپرسید. اگر به یاد رنگ کنتراست (ماده حاجب)، هر نوع دارو، مواد لاتکس، جسد یا ماده بی‌حسی حساسیت دارید، حتماً به پرستار اطلاع دهید.

اگر باردار هستید یا احتمال آن را می‌دهید و یا اگر داروی تجویزی یا بدون نسخه از جمله داروهای مکمل و گیاهی مصرف می‌کنید، قبل از آزمایش، پزشک یا پرستار را از این موضوع هم باخبر کنید.

داشتن سابقه اختلال خونریزی یا مصرف داروهای رقیق‌کننده و ضد انعقاد خون مثل آسپرین، ایبوپروفن و ناپروکسن از دیگر مواردی هستند که باید قبل از ERCP عنوان کنید. چنانچه بیماری قلبی دارید، شاید لازم باشد قبل از آزمایش، داروهای آنتی‌بیوتیک مصرف کنید.

بعد از ای آر سی پی چه اتفاقی می‌افتد؟

پس از انجام آزمایش ERCP، شما را به اتاق ریکاوری می‌برند. هنگامی که فشار خون، نبض و تنفس‌تان به حالت پایدار رسید و کاملاً هوشیار شدید، مرخص شده و می‌توانید به خانه بازگردید. حتماً از یکی از دوستان یا اعضای خانواده در خواست کنید که تا خانه شما را همراهی کند.

از آنجایی که بعد از انجام آزمایش ای آر سی پی، احساس نفخ و تهوع خواهید داشت، تا برطرف شدن این حالت بهتر است که چیزی نخورید و ننوشید. علاوه بر آن، ممکن است برای چند روز گلودرد داشته باشید و یا هنگام بلعیدن غذا احساس درد کنید که طبیعی است. بیشتر اوقات، پزشک بعد از ERCP داروی خاصی را به شکل شیاف مقعدی تجویز می‌کند تا خطر ابتلا به التهاب لوزالمعده را کاهش دهد.

معمولاً بعد از انجام ای آر سی پی می‌توانید رژیم غذایی و فعالیت‌های روزانه خود را از سر بگیرید؛ مگر اینکه پزشک توصیه‌ای غیر از این داشته باشد.

اگر بعد از ای آر سی پی علائم زیر را داشتید، حتماً پزشک خود را از آن مطلع کنید.

- تب
- قرمزی، تورم، خونریزی یا ترشح مایعات دیگر از ناحیه تزریق
- دل درد، حالت تهوع یا استفراغ
- مدفوع خونی یا به رنگ سیاه و تیره
- مشکل در بلع
- گلودرد یا احساس درد در قفسه سینه که رو به وخامت است

عوارض ای آر سی پی

التهاب پانکراس (پانکراتیت) یا التهاب کیسه صفرا (کوله سیستیت)؛ پانکراتیت یکی از شایع‌ترین عوارض ERCP است.

عفونت

خونریزی

پارگی در سطح قسمت فوقانی روده کوچک، مری یا معده

جمع شدن مایع صفرا در خارج از سیستم صفراوی (بیلوما)

مراقبت‌های بعد از ERCP

- تا زمانی که هوشیاری کامل به دست آورید در تخت استراحت کنید.
- ممکن است وقتی که تازه هوشیاری‌تان را به دست می‌آورید احساس کنید که گلویتان زخم شده است.
- بعد از ERCP، فشار خون، نبض و حرارت بیمار به طور مرتب و برای چند ساعت کنترل خواهد شد.
- زمانی که رفلکس بلع برگشت (حداکثر تا ۲۴ ساعت بعد از انجام پروسیجر) مایعات و غذای سبک شروع می‌شود.
- در صورت وجود علائم زیر سریعاً به پزشک یا پرستار خود اطلاع دهید: تب، لرز، درد و حساسیت شکمی، سرفه، تهوع و استفراغ. این موارد ممکن است مربوط به عوارض ERCP باشد.

